

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 37. De conditionibus appositis matrimonio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

TRACTATUS V.

De iis qua annexa sunt Matrimonio concomitanter.

Huius generis sunt modi contrahendi matrimonium, obligatio ad reddendum coniugale debitum, & obligatio cohabitandi. Primus autem modus in eo consistit, quod matrimonium nonnunquam omnino libere, nonnunquam coacte contrahatur: ad cuius intelligentiam sufficienter dicta de consensu in præced. cap. 5. & de vi seu grati metu in cap. 13. Secundus vero modus consistit in eo, quod nonnunquam palam, nonnunquam clam contrahatur: ad cuius quoque intelligentiam sufficienter dicta in cap. 21. Tertius porro in eo, quod nonnunquam contrahatur absolute: nonnunquam sub aliqua conditione: ad cuius explicationem nobis primo loco est hic de tali conditione dicendum. Quartus denique in eo quod nonnunquam valide, nonnunquam inualide contrahatur: qui satis notus est ex antecedentibus de maioribus impedimentis in tract. 3. tit. 2. per totum: nisi quod de matrimonio per ignorantiam contracto inualide, super sunt quædam pro praxi necessaria scitu, de quibus secundo loco dicemus: tertio dicendi de obligatione ad reddendum coniugale debitum, & quarto de obligatione ad cohabitationem, & postremo de diuortio utriusque obligationi aduerfante.

CAPVT XXXVII.

De conditionibus apposis matrimonio.

SUMMARIUM.

- 270 Differunt hæc, matrimonia esse cum causa, esse cum demonstratione, aut cum modo, aut cum conditione: & quod nec demonstratio nec causa nec modus videntur sponsalia.
- 271 Probabile est, conditiones que in matrimonio admittuntur, vel reiciuntur, admitti quoque & reici in sponsalibus, & varietas eorum conditionum.
- 272 Conditiones non reddentes matrimonium conditionale.
- 273 De conditionibus honestis & possibilibus, que reddunt matrimonium conditionale.
- 274 Conditio appositæ contra substantiam, aut bona matrimonij, reddit ipsum inualidum.
- 275 Quid indicandum, si non sit quidem contraria: turpis tamen sit aut impossibilis, & quid de conditione impertinente.

DE his conditionibus agitur in iure canonico cap. Solet, & cap. Aliquando, 32. q. 2. & in Decretalibus tit. De conditionibus apposis, & a Nauar. in Enchir. cap. 22. num. 61. & aliquot sequentibus. Couarr. in Epitome 4. Decretalium parte 2. cap. 3. Syluestro in verbo Matrimonium tertio, ac pluribus aliis. Loco omnium Sanchez esse potest, qui toto lib. 5. aliis citatis, latissime eandem materiam tractat. Porro etiam si tales conditiones vix locum habeant ubi decretum, de quo diximus in supra memorato cap. 23. Concilij Trid. promulgatum est: quia in matrimoniis que in facie Ecclesiæ contrahuntur vix adhibentur: tamen ut de matrimoniis sub conditione contractis possit iudicari. Itemque de sponsalibus circa quæ nihil ab eodem Concilio innouatum est: operæ pretium erit saltem explicare quomodo tales conditiones sint intelligendæ: quod fiet per aliquot documenta.

270. **P**RIVM EST, multum differre matrimonia que sunt cum causa, cum demonstratione, cum modo, & cum conditione. Nam matrimonium fit cum causa, quando denotatur causa ob quam contrahitur, communiterque ea declaratur per particulam, *Quia*: ut contraho tecum, quia pulchra, aut diueses. Fit vero cum demon-

stratione quando denotatur aliqua qualitas in contrahentibus, & explicatur per relatiuum & dictionem importantem aliquam qualitatem: ut *Duco te que libera es, aut virgo*. Fit autem cum modo, quando significatur aliqua quasi adiectio oneris; ad quod contrahens matrimonium vult alterum cum quo contrahit obligare, & communiter explicatur per coniunctionem *ut*, dicendo, *verbi gratia, Ducio te ut diuitias vel honorem consequar*. Fit denique cum conditione quando aliquid adiicitur suspendens contractum: ut dicendo, *Contraho tecum si pater meus voluerit*: sicut in explicans suum consensum satis ostendit eum talem esse, ut nolit contractum matrimonij celebrari, nisi existente conditione quam interponit.

SECVNDVM DOCVM EST, nec demonstrationem, nec causam, nec modum per se suspendere contractum matrimonij, aut vitare. Ratio est: quia nihil eorum spectat ad substantiam consensus, quo talis contractus perficitur. Nam demonstratio tantum est contrahentis opinio de persona cum qua contrahit. Causa vero est morium quo is adducitur ad contrahendum: & modus est quid consequens ipsum contractum. Dicitur est autem, *per se*, quia ex accidenti possunt annullare matrimonij: ut quando simul cum illis contingit impedimentum aliquod ex maioribus, vel adest error conditionis: ut quando contrahitur dicendo, *Contraho tecum que es libera, vel quia es libera*: ea que est seruilis conditionis: vel quando contingit aduersari substantiæ, aut bonis matrimonij: ut cum modus est: *contraho ut te relinquam cum inuenero pulchriorem, vel ut sterilitatem procures*: illud enim repugnat perpetuitati matrimonij, que est de illius substantia: & hoc proli, que est eiusdem bonum. Videndus est Sanchez in cir. lib. 5. disput. vltima.

TERTIVM DOCVM EST, Probabile esse conditiones que admittuntur vel reiciuntur in matrimonio, easdem admitti similiter vel reici in sponsalibus. Hoc Sanchez in eodem lib. disput. 17. num. 2. probat: quia sponsalia sunt initium quoddam matrimonij: & ideo dispositum in matrimonio, censetur dispositum in sponsalibus, lege Oratio, ff. De sponsalibus. Quæ ratio quamuis eludi possit dicendo sponsalia valida posse dissolui mutuo consensu contrahentium, non autem matrimonium validum: ita ut non sit consequens, ut si qua conditio matrimonij, reddat ipsum inualidum reddat & sponsalia si illis adiiciatur: nihilominus propositum documentum censendum est sufficiens fundamentum habere ex communi Doctorum consensu, quos magno numero idem refert tam ibidem numero 2. tum in præced. disputat. 16. num. 5. & 7.

Conditiones autem, que in matrimonio vel admittuntur vel reiciuntur, sunt vel generales, vel speciales: quarum illæ, tacite cuiuslibet contractui insunt, quamuis non exprimentur: ut *Si vixerimus*, & similes de quarum numero est illa, *Si Deus voluerit*: intellecta de voluntate beneplaciti, qua Deus omnia que fiunt vult aut permittit: non item intellecta de voluntate approbante, ut sensus sit, *Si non displiceat Deo*. Ita Sanchez in eod. lib. quinto, disput. 1. num. 11. Speciales conditiones quædam sunt intinsecæ, que debent matrimonio inesse ut valeat: *verbi gratia, Si non sis consanguinea, vel non sis monialis, contraho tecum*. Quædam vero extrinsecæ: harum que rursus aliæ sunt necessariæ: ut *Si sol cras oriatur, contraho tecum*: aliæ impossibiles, ut *si Lunam dentibus apprehenderis, contraho tecum*: aliæ demum contingentes seu possibiles. Quæ adhuc vel sunt honestæ, ut si parentes consentiant, *contraho tecum*: aliæ indifferentes & ad matrimonium impertinentes omnino: ut *Contraho tecum, si seruus cras è villa redierit*: & demum aliæ turpes seu obligantes, aut inuitantes alterum ex contrahentibus ad aliquod peccatum in futurum admittendum. Quarum quædam possunt esse contra substantiam vel bonum matrimonij, ut *Contraho tecum si mihi liberum fuerit te relicta quando voluero aliam ducere*: aliæ vero non esse, ut *Contraho tecum si fratrem occideris, vel si furtum commiseris*.

272.

QUARTVM DOCVM EST, Nec conditionem generalem, aut specialem intrinsecam, nec extrinsecam, necessariam, aut impossibilem reddere matrimonium conditionale, illudve suspendere. Ratio est: quia tam generalis, quam specialis intrinseca, etiam minime expressa, infert tacite contractum matrimonii: tanquam in eo imbibita. Necessaria vero & impossibilis pro non adiectis habentur quoad suspensionem matrimonij: quia necessario futurum, iam certo est in sua causa: ita vt suspensionem eiusmodi non relinquat. Impossibile vero nunquam eueniet: vnde nec potest esse causa suspensionis: quae euentum expectat. Videndus est Sanchez in citata disp. 1. & quatuor sequentibus. Qui inter multa alia, quae subtiliter, disserit in disp. 5. de conditione, Si Papa dispensauerit, habet numer. 24. quod silentio hic praeterendum non est. Sponsalia ab habente impedimentum reseruatam Papae, contracta, sub conditione, Si Papa in eo dispensauerit, vera esse conditione adimpleta. Ratio est: quia licet contrahentes illa, sint inhabiles ad contrahendum pro tempore quo celebrant eiusmodi contractum; non tamen pro tempore conditionis adimpleta: quoniam ea est natura conditionis, vt tactum cui apponitur, eiusque absolutam obligationem suspendat in tempus adimpletae conditionis: ita vt contrahentium consensus imperfecti sint & inefficaces ante illam adimpletam.

273.

QVINTVM DOCVM EST, Conditionem honestam & possibilem de praeterito vel praesenti (vt si pater tuus voluit, aut Si es diues, adiectam matrimonio, illud nec vitare nec suspendere: sed si conditio tunc est vera, statim validum est matrimonium: sin autem falsa est, matrimonium statim est irritum. Eandem conditionem vero de futuro, suspendere contractum matrimonij: ita vt non valeat antequam conditio impleatur. Huius prior pars probatur: quia in aliis contractibus conditio de praesenti aut praeterito, non suspendit eos: sed si conditio vera est, contractus valet cum adit consensus mutuus de praesenti: sin vera non est, nec contractus valet. Posterior pars vero probatur tum ex cap. De illis, & cap. Superior eo, De conditionibus appositis. Tum ratione: quia ius reiciens a matrimonio condiciones turpes & impossibiles in cap. finali, eodem titulo, censetur admittere honestas, & posibles: quae quando sunt de futuro, contractui adiecta, valorem illius suspendunt in ipsarum euentum: sic tamen vt ante hunc neutri contrahentium liceat resilire inuito altero, cum ex contractu conditionali non minus oriatur obligatio in spe, hoc est, in euentu conditionis, quam ex contractu absoluto, obligatio absoluta, & iure. Nam alioqui ex eiusmodi contractu nulla obligatio orta esset. Videndus est Sanchez disp. 6. & duabus sequentibus pro pleniore totius huius rei intelligentia.

274.

SEXTVM DOCVM EST, Quotiescumque apponitur conditio contra matrimonij substantiam vel bona (quae sunt proles, fides, & sacramentum) matrimonium ipsum esse inualidum, iuxta cap. Solet, & cap. Aliquando 32. quaest. 2. & cap. final. De condic. apposit. Contra bona autem prolis erit conditio si dicatur, Accipio te in uxorem, si non teneat tibi reddere debitum. Contra bona fidei vero, si dicatur, Accipio te in uxorem si quantum feceris per adulterium. Contra bona demum sacramenti, si dicatur, Accipio te in uxorem si nullam posthac inuenio ditiozem: quae conditio ideo dicitur esse contra sacramentum, quia vinculum spectans ad naturam huius sacramenti, indissolubile est vt patet ex definitione tradita in praecedenti cap. 1. Latius totam hanc rem persequitur Sanchez disputat. 9. & sex sequentibus, quem lege si lubet.

275.

SEPTIMVM DOCVM EST: Quando conditio adiecta contractui matrimonij fuerit quidem turpis, non tamen contraria substantiae aut bonis eiusdem: in conscientia foro standum esse intentioni contrahentis: de qua cum dubitatur, locus est praesumptioni, quod nec sponsalia nec matrimonium sub ea contractum, obligent: sitalis conditio non impleatur: quoniam turpis conditio communiter adicitur vt impleatur: solet enim esse de re valde expertita, quam omnino velit is consequi, qui

sub illa contrahit. In foro autem externo habetur pro non adiecta, sicut & impossibilis, ex cap. fin. De conditionibus appositis: ita vt ea non obstante, censetur purus interuenisse consensus in matrimonium. Id quod Sanchez plenius tractans in disput. 15. monet numero 7. id esse intelligendum dummodo contrahentes norint conditionem turpem esse: quia si honestam esse crederent, fortiretur naturam conditionis honestae: nempe vt ea impleta, nec aliter, obligatio matrimonij aut sponsaliorum conlurgat. Et ratio est quia conditio turpis quae putatur honesta, eam vim habet in contrahentium apprehensione & voluntate, quam haberet si vere esset honesta. Per quam rationem & aliquot alias idem Sanchez in praecedenti disput. 3. num. 8. bene docet conditionem impossibilem existimaram possibilem non reici a contractu matrimonij & sponsaliorum: sed eum illa adiecta sortiri suum effectum.

Addit praeterea in eodem nu. 7. quod vt conditio cognita turpis habeatur pro non adiecta, requirit vt uterque contrahens norint, ius reicere eas, & habere pro non adiectis: quia lex non adstringit ignorantes, argumento cap. 2. De constitut. Cumque matrimonium constet ex utriusque consensu, eoque pleno & libero, quem ignorantia etiam crassa potest impedire (licet nequeat a peccato excusare) potest impedire. Uterque etiam debet nosse ius; id quod Sanchez ipse tractat agens de conditione impossibili in citata disp. 3. num. 11. 12. & 13. Inde inferens in nu. 14. moraliter loquendo, vix euenire casum in quo conditio siue impossibilis siue turpis, pro non adiecta habeatur; cum rarissime tale ius notum sit, praesertim staminis contrahentibus.

VLTIMVM DOCVM EST, Conditionem impertinentem suspendere contractum matrimonij: ita vt is validus non sit, nisi illa impleta. Hoc Sanchez disput. 18. probat. Nam talis conditio nullo iure reprobatur, ergo potest valide apponi: Probatur antecedens; quia in iure per cap. finale, De conditionibus appositis, reprobatur inueniuntur tantum conditio turpis & conditio impossibilis.

CAPVT XXXVIII

De ignorantia impedimenti, qua non obstante matrimonium inualide contrahitur.

SVMMARIVM.

- 276 Quando matrimonium contractum est inualidum ob impedimentum incognitum, ad illud validandum opus est viri, quae parvi consensu: & de ratione qua is possit haberi, vitando incommoda sub. unda a parte, qua impedimento causam dedit.
- 277 Duae tales rationes notandae pro casu in quo pars necessaria impedimenti non potest facile conueniri de renouatione consensu.
- 278 Quando matrimonium contractum est secundum formam Concilii Trid. sed inualide, ob impedimentum occultum: vt renouaretur per nouum consensum, non est necessarium eandem formam de nouo seruari: vt nec iterum benedictionem Ecclesia accipere.
- 279 Qui nouit matrimonium suum esse nullum ob impedimentum dirimens, in nullo euentu posse id ipsum ignorantem reddere coniugale debitum.
- 280 Remedia aduersus incommoda quae sequi possunt ex talis debiti inuisione.

HVC pertinent quae Sanchez tractat lib. 2. De matrimonio, disput. 35. & aliquot sequentibus; ex quo praxi quotidiana desumemus aliquot documenta.

PRIMUM EST: ex eadem disputat. 35. Quando matrimonium est contractum inualide ob impedimentum dirimens, vt ipsum conualescat, non est satis idem impedimentum cessare, prout morte uxoris cessat impedimentum

coniug.